

פרוטוקול מט' 29/ר'

מישיבת ועדת השירותים הציבוריים
שהתקיימה ביום ג', י' בסיון תשט"ו - 31.5.55

מ.י.

הישיבה נפתחה בשעה 08.45.

נכחו: ד"ר א. אלטמן - היו"ר
ז. טברסקי
ב.צ. הראל
ש. כפרית
ב. כצנלסון
ד. בצר

מזמנים: פרופ' הלפרין
פרופ' וויניק
ד"ר פלדמן
מר ליבנה
ד"ר רוזנטל
מר ח. כהן
מר גלומרס

סדר-היום: חוק לטיפול בחולי נפש, תשט"ו - 1955.

X X X X

היו"ר א. אלטמן: אני פותח את הישיבה.

הגענו עד סעיף 16 בחוק, ונמשיך היום ממקום שבו הפסקנו. סעיף זה אומר: רשאי מנהל רפואי של בית-חולים לשחרר חולה מבית החולים, אם בדק את החולה ומציע כי חזר לאיתנו, או שהחולה אינו טעון עוד אשפוז בבית החולים לשם הגנה על הציבור, ויש לו, להנחת דעתו של המנהל הרפואי, מקום מגורים וטיפול נאותם לאחר שחרורו.

פרופ' וויניק: בסעיף זה, נוסף על כל השיקולים הרפואיים שיש למנהל רפואי של בית-חולים אנחנו מטילים עליו עוד שיקול שאיננו רפואי. אצלנו יש חולים שרק לביים בבית-החולים, סדוע, אנחנו עושים זאת מתוך נסיון שאם נשחרר אותו לגמרי והוא ייכנס למסגרת הרגילה שלו. הוא יכול שוב להתחיל להיות חולה. אז במקום להכניס אותו אחר כך למחלקה נרגזת, אנחנו מעדיפים שהוא יהיה חולה שקט. איננו מחזיקים אותו בגלל זה שאין לו בית, אלא משום כך שאנחנו פוחדים מהישנות מחלתו. אם ישאר החוק כמו שהוא, אנחנו ניהפך למטפלים בעניינים סוציאליים.

היו"ר א. אלטמן: גם פה הכוונה יכולה להיות לא סוציאלית או שיבונית, אלא באמת שאלה של תנאים שלא יגרמו לכך שאותו חולה יחזור שוב למצבו הקודם, ועל כך צריך לשפוט רופא יותר מאשר גורם אחר.

ד"ר פלדמן: בהתחלת הסעיף כתוב "רשאי", זאת אומרת שההנחה הזאת היא תנאי לשחרור. אם ההנחה אינה קיימת, הוא אינו רשאי. מזה נובע שכל משפחה בעלת רצון רע יכולה לעכב את השחרור של החולה, היא מסרבת לקבל אותו, זה מסוכן.

מ.י.

פרופ' הלפרין:

אני מצטרף לדעתו של פרופ' ויניק, כי כל החוק הזה כפי שהוא מוצע מבוסס על כך שיהיה שיפול עוקב אחרי שחולה יוצא מבית-החולים. משום כך הצענו גם את העניין של פסיכיאטר מחוזי, הוא דואג לתנאים הסוציאליים של החולים. מצד שני, אם בכניס זאת לחוק, אנחנו יודעים שלאדם מסויים אין לאן ללכת, אז אנחנו צריכים להחזיק אותו חודשיים או שלושה נוספים אף על פי שהוא בריא, ושנית לא נוכל אף פעם להוציא חולה כי אין לו לאן ללכת. אנחנו דואגים לעניינים אלה, יש תחנות להיגיינה רוחנית והן דואגות לבריאותו של החולה. לכן אולי כדאי להכניס שהטיפול העוקב מוטל על הפסיכיאטר המחוזי.

היו"ר א. אלטמן:

הצר הרפואי ידאג למי שהוא צריך לדאוג, אבל יש פה הבחנה שאחרים יכולים לנצל זאת לרעה.

מר ליבנה:

יש כאן שתי בעיות: הצד הסוציאלי שבדבר, שעד כמה שאני יודע היום ברפואה זה איננו גורם חדש, וברור שיש כאן שאלה סוציאליות, הבעיה לא לשכך את האדם אבל להכניס אותו או למשפחתו או לאווירה שבה הוא יכול להתקיים בלי אשפוז. ואם התנאי הזה לא ניתן, הוא עוד זקוק לאשפוז. הדבר הזה יסתדר על-ידי העובדות הסוציאליות העובדות בצירוף לבתי-החולים. אבל תעיה עומדת, ואיני חושב שאנחנו יכולים להתחמק ממנה. אם הבנתי היטב את פרופ' ויניק, יש כאן שאלה שטרם מצאה את ביטויה בחוק, השחרור החלקי. יש אטום שחרור לנסייון, אבל מה שפרופ' ויניק אומר זה שחרור לא לדיור אלא לעבודה, זאת אומרת לא רק לנסייון אלא לחלק מכל ההיקף. זה יכול להיות אפילו שחרור מוחלט, אבל לא שחרור לכל העניין, אלא החולה ממשיך לדיור בבית-החולים עד שהשאלה הזאת מסתדרת. זה בכל זאת שחרור, כי הוא אינו מוחזק עוד בגדר רצוננו בבית-החולים, אלא ביום ולצרכי עבודה הוא יכול לצאת. אינני חושב עצמי די מומחה להצעות, אבל השאלה עומדת ואולי כדאי להכניס בסעיף 22 עוד סעיף המדבר על שחרור חלקי.

ד. נצר:

ברגע שהגענו לסעיף זה בעצמנו הערתי על הנקודה הזאת, בלי שום ספק זה יעמיד לעתים קרובות את בית-החולים במצב ללא נשוא. אנחנו יודעים זאת לא רק מחולי נפש, בכל בית-חולים ישנם חולים שאינם צריכים להיות שם, ויש אנשים שאין להם לאן ללכת. הסעיף הזה כפי שהוא, אומר שהרופא או מנהל בית-החולים מוגבל בשחרורו של חולה גם אם לפי חוות דעתו הוא אינו זקוק לבית-חולים מטעמים רפואיים. ואנחנו כאן מדברים על בית-חולים רק מטעמים רפואיים. ולכן גם אני בדעה שהסעיף הזה אינו צריך להיות. לא אתנגד אם יכניסו באיזה מקום סעיף שחובה על מישהו לעמוד לשירות, או במקום זה להעמיד איזו כתובת לאן שמונהל בית-החולים יכול להעביר אותו, אבל אי אפשר להשאיר זאת כך.

ז. טברסקי:

כפי שהחוק מבוסס עכשיו, אין זה עונה על השאלה. אני מציעה שנקבע מי האיש שצריך לדאוג לזה, ושזה יהיה קשור עם המוסד שנקרא, פסיכיאטר מחוזי.

פרופ' ויניק:

כל חולה שנכנס לבית-החולים חותם על התחייבות שאם המנהל הרפואי ידרוש שהוא יעזוב את בית-החולים, הוא צריך לעשות זאת תוך 24 שעות. אבל תוך שבוע או עשרה ימים. אם המשפחה יודעת שעלינו לדאוג לחולה, אזאמי אפשר לעמוד בפני לחץ כזה. אנחנו שוקלים אם יש מקום ללחוץ על אדם שיקח את אשתו הביתה, או אם יותר נוח לו שאשתו תהיה אצלנו. אנחנו אוטרים לנסות. היו מקרים שאב לא רצה לקחת את בנו, אבל אנחנו לוחצים עליו. החוק הזה קובל כלפי המשפחה.

ד"ר פלדמן:

לדעתי אי אפשר להטיל את החובה על משרד הבריאות. אנחנו עומדים עכשיו במגע עם אנטי הסעד כדי להפעיל שם את המנגנון דווקא לצרכים אלה. עד שאנחנו מקבלים בשביל חולה כזה קצת כסף בשביל החודש הראשון - זה לוקח עד רבע שנה. אני מצטערת למצוא עכשיו איזה סידור, אם תהיה לנו אפשרות תקציבית. ולכן אם חושבים פה להכניס דבר מה, צריך להטיל זאת על משרד הסעד.

ד. נצר:

גם על המשפחה, לא כולם מקרים סוציאליים.

מ"ב

ש. כפרית: הערתו של פרופ' פלדמן נכונה מאד. יש לא רק חולי נפש, יש גם חולי שחפת, כל מיני חולים במחלות כרוניות. ואם בסעיף זה מדובר על אדם שזקוק לטיפול נאות ומקום מגורים, מדובר על אנשים שאין להם משפחה שתוכל לדאוג להם. לא כל משפחה יכולה לקבל חולה נפש, ולא תמיד בטוחים שהוא כבר בריא. אני יודעת מה רבים הקשיים שבהחזרת חולה כזה לאורח החיים הנורמלי בכלל. ואם יש שאלה של מגורים, מתעוררת השאלה הטובאליית: מצבו של האדם שאין לו משפחה ואין לו מגורי משפחה מינימליים. לכן אני מצטרפת לכך שצריך להוציא את הפיסקה, ויכול להיות סעיף כולל על שיקום חולים כרוניים.

ד"ר רוזנטל: אנחנו מטפלים בשעה זו במשרד המשפטים בשאלה זו, ומכינים חוק הסעד, חוק להחזקת המשפחה. שם נטיל על קרובי משפחה את הדאגה הזאת. כאשר כתבנו את הסעיף הזה חשבנו לתת אפשרות יותר רחבה לשיקול דעת למנהל בית-החולים, שלא יאמרו מדוע אינו משחרר חולה, הוא אינו מזיק לציבור. משרד המשפטים איננו מתנגד שימחקו את הסעיף.

מר גלובוס: אינני חושב שהחוק בענייני סעד יכול לעמוד במקום השורה האחרונה של סעיף 16. חוק הסעד אומר שאם יש קרובים אפשר להטיל עליהם חובה. לא על כולם אפשר להטיל חובה, ואפילו אם יש כאלה, מה הבטחון שלחולה אחרי שהוא יוצא מבית-החולים יהיה טיפול נאות.

מר ח. כהן: אני הייתי רוצה להזהיר מפני מחיקת הסעיף הזה. בנוגע לשאר המחלות - די לצרתם בשעתה. חולה נפש טעון שחרור מבית-חולים לאו דווקא כשהוא חוזר לאיתנו. ישנם הרבה חולים שחוזרים לאיתנם באופן זמני ביותר, וכאשר הם נמצאים בכך כדאי לשחרר אותם ולא צריך לסלא את בית-החולים באנשים שלמעשה באותה שעה אינם זקוקים לאשפוז. אם כך הדבר, ואם יש באמת הרבה מאד מקרים שצריך לשחרר את החולים בלי שהם חזרו לאיתנם, אז צריך לעשות סייג לדבר. אם המנהל הרפואי יכול לשחרר חולה, זאת אומרת שהוא צריך להיות בטוח שלאיש הזה יש טיפול נאות לאחר שחרורו. אני חושב שזהו הדבר המינימלי שצריך לדרוש ממנהל רפואי שישכנע את עצמו אם האיש עוד לא חזר לאיתנו. מן התיקים שלנו, עד כמה שאני יודע, הדבר פעל מצויין עד עכשיו. תמיד קיבלנו חוות דעת משני הרופאים המטשלתיים, שאישרו שמבחינה רפואית האיש ראוי לשחרור, וכאותו דוקומנט קיבלנו אישור שיש לו לאן לחזור. אבל בלי סייג לגמרי לאפשר שחרור גם לחולים שלא חזרו לאיתנם - זה מסוכן מאד.

ד"ר פלדמן: הסעיף הזה הוא תנאי חסור לגבי מנהל בית-חולים, ואנחנו מפחדים מפני שימוס לרעה בתנאי זה על-ידי המשפחות.

מר ח. כהן: עיקר ההתנגדות היא למלים "מקום מגורים". אני מוכן במקום מלים אלו לכתוב "סידור וטיפול נאותים".

פרופ' הלפרין: מר כהן אמר שזה פעל מצויין גם בלי החוק הזה, כי מנהלי בתי-החולים עשו אינטגרציה של כל בתי-החולים. אנחנו מכירים הרבה משפחות שאינן רוצות לקבל את החולה הביתה, כך שמה שטובן מאליו אינו צריך להיות קבוע בחוק.

מר ח. כהן: אסתפק במלה "טיפול", כי זה כולל גם אפשרות של שיכון.

היו"ר א. אלטמן: יכול להיות איזה סעיף כללי האומר על מי צריכה לחול הדאגה.

פרופ' ריבניק: טיפול נאות זה יותר גרוע, כי כל אחד יכול להגיד שלפי דעתו הטיפול אינו נאות. אני חושב שזה לרעתו של כל המנגנון ושל החולים אם יכניסו זאת.

מ.י.

מ. ח. כהן:

אציע נוסח כוונתנו היא שאיזה טיפול הוא באות ואיזה איננו באות - זה צריך להיות שיקול דעתו של המנהל הרפואי. אני מציע אחרי המלים "חזר לאיתנו" להוסיף את המלים "או שהמנהל הרפואי סבור שאינו טעון עוד אשפוז ושיקבל טיפול באות אף לאחר שחרורו".

ג.צ. הרמל:

למה לנו ליצור בחוק דברים שהם כה ברורים והגיוניים, ושמצאים בשיקול דעת לא של סתם אדם, אלא אדם שיכול להעריך את המצב ואת הצרכים של החולה. אם השאלה היא של טיפול רפואי, הוא קבל אותו מסילא; אם השאלה היא של מקום מגורים מתאים, זה יכול לעודד ולכוח בלי סוף. אני מציע למחוק את השורה של מקום מגורים וטיפול באות.

הי"ר א. אלטמן:

שמענו את כל הטענות, ואני מעמיד את הסעיף להצנעה.

הנחלט:

להוציא את המלים: "ויש לו, לועת המנהל הרפואי, מקום מגורים וטיפול באותם לאחר שחרורו".

ד"ר רוזנבלט:

אנחנו רוצים להוסיף לסעיף 16 סעיף קטן (ב), המדבר בחולים שמתקבלים לבית-החולים מרצונם החופשי, בעוד שדעתם שפוייה עליהם, הוא בא לבית-החולים ומבקש להירפא. כפי שקראתי בהרבה הבמקות לחוקים בחוץ-לארץ, רצוי מאד שחולה מסוג זה יבוא בהקדם לבית-החולים ועושים לו את כל ההקלות לשם זה. אבל בשביל שלא יחשבו את הענין למלכודת, וביחוד אצלנו שאנחנו מטילים אפוטרופסות על רכושו, אומרים שהוא יכול להתאחד כעבור תקופה מסויימת.

פרופ' ויניק:

סעיף כזה מתנגד לכל החוק. סעיף כזה קיים רק בארצות האנגלו-סכסיות. מדוע אסור להכניס סעיף כזה, כי אז פירוש הדבר שיש שני סוגים של חולים: אמידים וחופשיים. מה פירוש הדבר רצון חופשי של חולה?

ג.צ. הרמל:

גם אני בדעה שאיננו צריכים ליצור על-ידי כך שני סוגים של חולים. כל חולה מתקבל עם תעודת רפואה. החוק הזה איננו רק בשביל בתי חולים לחולי נפש, אלא לבתי חולים כלליים, ולא הייתי מסאיר את הרשות להתקבל לבית-חולים בלי תעודת רפואה. בזמן שחרורו דרושה חוות דעתו של הרופא המטפל בו.

ד"ר סברסקי:

אדם חולה נפש דשאי לבוא גם בלי תעודה, התווכחנו כבר על זה, הוא מרגיש שיש לו צורך בטיפול, יש לו הרגשה שמשהו מעיק עליו, ומנהל בית-החולים יכול לאשר זאת. לעומת זאת על שחרורו מחליט בית-החולים.

הי"ר א. אלטמן:

אני רוצה לשאול שאלה טכנית: האם חולים כאלה שיש להם אינטרבליים רציניים והם יכולים לקנות שהם עומדים לקבל איזה משבר, יש דבר כזה, דווקא לחולים כאלה מתכוונים. אם הוא צריך לעבור פרוצדורה, זה ימנע ממנו ללכת לבית-חולים. אם הוא ידע שזו איננה מלכודת, הוא יכול לבקש שישחררו אותו תוך הודעה מוקדמת של כמה ימים, זה יקל עליו. זו איננה הצעה שלנו, זו פרקטיקה גדולה מאד שבדונה בהרבה ארצות.

מר ליבנה:

רציתי להעיר תשומת לבכם לדבר הנכלל בסעיף 4(2), ולא רצוי שימחקו. לפי סעיף זה החולה לא רק חופשי בזה אם הוא נכנס לבית-חולים או לא, אלא לאיזה בית-חולים הוא נכנס. הוא לא יכול לכפות עצמו על בית-חולים, אבל הוא יכול ליזום, ואילו בכל סידור אחר, מחוץ למסגרת של סעיף 4(2) קובעים אחרים לאיזה בית-חולים הוא נכנס. בקשר עם זה חשוב הסעיף החדש המוצע, כי על פי הסעיף הזה הוא לא יכול לדרוש בכלל שחרור, אלא העברה לבית-חולים אחר. חוץ מזה הסעיף רצוי מסיבה זו שהוא חופשי לבקש אשפוז על יוזמתו הוא, ולא צריך להחזיק אותו בגח רצונו.

מ.י.

ד"ר פלדמן: אינני זוכר מקרה שבא מישהו ואמר אינני רוצה להיכנס לבית-החולים כי זו מלכות. מבחינה מעשית אין לזה כל טעם, מסיבה פשוטה: ברור שאין אדם בא מצונו הוא, כי אין נטיה לשחרר אותו.

היו"ר א. אלטמן: אני מעמיד את ההצעה הזו להצבעה.

הוחלט: לא להכניס את הסעיף הנוסף כסעיף קטן 16(2).

היו"ר א. אלטמן: אנחנו עוברים לסעיף 17.

בסעיף קטן (א) היתה הצעה בזמנו אחרי המלים, כי יש לשחררו לכתוב, תקבע הוועדה מועד שחרורו.

פרופ' הלפרין: אם היה חוק כזה היינו מזמינים את הפסיכיאטר המחוזי והוא היה מעביר את זה. לנו יש רק ענין עם משרד הבריאות.

מר ח. כהן: שום דבר אינו מונע זאת גם להבא. מנהל בית-החולים שהוא הסודי, יכול לעשות זאת לשם סתן הודעה זו, אבל לא כדאי לסבך את החוק אין שולחים את המכתב.

פרופ' ויניק: דציתי לשאול מה פירוש, מסירת הודעה לשר הבריאות ולפרקליט מחוז על כוונת שחרורו. האם ישנה אפשרות ששר הבריאות או פרקליט מחוז יעכבו שחרורו של חולה?

מר ח. כהן: לא.

מר גלובנס: לשאלתו של פרופ' ויניק - פרקליט מחוזי חייב לדעת על כך, שמא צריך להעמיד את האדם לדין. מצד שני לא ייתכן ששר הבריאות לא ידע, זו הסיבה שהכנסנו את שניהם.

היו"ר א. אלטמן: אני מעמיד את הסעיף להצבעה.

הוחלט: לקבל את התיקון בסעיף 17(א).

היו"ר א. אלטמן: בסעיף 17(ב) אין הערות. אנחנו עוברים לסעיף 18.

ד"ר רוזנטל: יש תיקון קטן, אחרי המלה קרובו להוסיף, או האפוסטרופוס על גופו. אין זה מן ההכרח שאדם יטלא שני תפקידים.

היו"ר א. אלטמן: אני מעמיד הצעה זו להצבעה.

הוחלט: לקבל את התיקון.

היו"ר א. אלטמן: בסעיף 19 אין הערות. נעבור לסעיף 20.

פרופ' הלפרין: בסעיף קטן (1) מה פירוש, בהסכמתו?

ד"ר רוזנטל: בהסכמת האפוסטרופוס.

מר ח. כהן: אנחנו איננו דורשים שהרופא יקבל הסכמה ממי שמבחינה שכלית אינו מסוגל להסכים. אם הרופא מסכים - די בכך. אם אינו מסכים, הוא צריך לקבל את האישורים האחרים.

ד"ר פלדמן: אני מציע להוציא מסעיף קטן (2) את המלה, בכתב.

מ.י.

אני חושב שצריך להשאיר את המלה, כי אם תתעוררה שאלות איך העבירו את החולה, ישנו אישור. שיחה

פרופ' ויניק:

טלפוניית אינה מסתם.

סר כהן הסביר שאם החולה מסכים - בסדר; אם לא, בא סעיף קטן (2). אני חושב שצריך לשנות את סעיף קרובו של החולה.

פרופ' הלפרין:

קטן (2) ולכתוב, בהסכמת

לא רצינו שמנהל בית-החולים ילך ישר אל הקרוב וישאל אותו.

סר ח. כהן:

אז נכתוב, בהסכמה, לפי בקשת קרובו של החולה.

פרופ' הלפרין:

אני חושב שצריך למחוק את המלה "בכתב", מובן ששיחה טלפונית צריכה להירשם, אבל זה נושא לחוד.

סר ליבנה:

יש כמה סעיפים שהבטיחו לא לעכב חולה בגלל שאין מכתב. אבל אני בכל זאת בעד זה שישאיר את המלה

ש. כפרית:

בכתב.

אינני מבין מה זה בהסכמתו של חולה בפש, סמתי הוא מוסמך לזה. במקרה שחולה אינו מסכים להעברה - אז אי אפשר להעביר אותו מכית-החולים?

ב.צ. הראל:

בסעיף קטן (3) כתוב על פי הוראות פסיכיאטור מחוזי.

היו"ר א. אלטמן:

אני רוצה לשמוע מה הוא גבול סמכותו של חולה בפש להסכים או לא. אם אתה מכניס לחוק את המלה "בהסכמתו", האם לא נחוצה הגדרה מתי יש לו סמכות להסכים?

ב.צ. הראל:

אם רוצים להגדיר הסכמה, צריך לתת הגדרה כללית.

היו"ר א. אלטמן:

אנחנו מחליטים: בסעיף 20(1) משאירים את המלה "בהסכמתו". בסעיף 20(2) משאירים את המלה "בכתב" בסעיף 20(3), לפי בקשת אחד הקרובים או בהסכמתו.

אנחנו עוברים לסעיף 21.

לפי דעתי ההתחלה של הסעיף איננה נחוצה, כי מנהל בית-חולים יכול המיד לפנות לפי סעיף 20(3) ולבקש הוראה. אני מציע להתחיל את הסעיף במלים "אם ביקש קרוב של החולה להעביר...".

ד"ר פלדמן:

אינני מבין מדוע אתה שולל סמנהל בית-החולים את הזכות להחליט.

סר ח. כהן:

נדמה לי שהכל נכלל בסעיף 20(3), חוץ מהערעור, והייתי מציע להוסיף לסעיף 20 דק את הסיפא של 21, שמי שאינו משיג את טעותו יכול להגיש ערר.

סר ליבנה:

אפשר לאחד את זה עם סעיף 19.

ב.צ. הראל:

מוטב להשאיר זאת כמו שזה.

סר ח. כהן:

לא הייתי רוצה לתת ברירה למבקש הקרוב שיבחר את הפסיכיאטור הנוח לו, אלא שיהיה פסיכיאטור מחוזי קבוע.

ד"ר רוזנטל:

קבוע.

אני מעמיד את סעיף 21 להצבעה.

היו"ר א. אלטמן:

הוחלט: להשאיר את הסעיף ללא שינויים.

מ.י.

היו"ר א. אלטמן:

בעבור לסעיף 22.

פרופ' ויניק:

בסעיף קטן (א) אני מציע למחוק את המלים, לתקופה מסויימת, כי אפשר לשחרר חולה לבסיון מבלי להגביל אותו בזמן, ולהטיל עליו שיתייצב פעם בשבוע או שבועיים.

מר ליבנה:

רציתי להציע כאן סעיף חדש, בעקבות מה שאמר קודם פרופ' ויניק. אין הוראה על שחרור חלקי, אני חשבת על שחרור חלקי קבוע, בעיקר שאדם מותר לו לצאת לעבודה, אבל עליו לחזור בכל יום לבית-החולים וללון שם. עצם הענין טעון סידור.

מר ח. כהן:

בנוגע לשחרורים אלה השאלה המתעוררת לצורך החוק היא אך ורק לגבי חולים שנשארים בבית-החולים על לגבי אחרים אין מניעה מטעם החוק שישלחו העירה לגבי אלה אין לי התנגדות לעשות את הפרוצדורה עד כמה שאפשר קלה וגמישה. אפשר לשחרר את החולה לתקופה בלתי מסויימת או למטרה זמנית. לכן אני מציע בסעיף קטן (א) לכתוב במקום המלים, לתקופה מסויימת את המלים, או למטרה זמנית.

היו"ר א. אלטמן:

אעמיד הצעה זו להצבעה.

הוחלט:

לקבל את התיקון ולכתוב במקום המלים, לתקופה מסויימת את המלים, או למטרה זמנית.

היו"ר א. אלטמן:

לסעיף קטן (ב) מציעים לכתוב במקום, ועדה פסיכיאטרית - פסיכיאטר מחוזי.

הוחלט:

לקבל את התיקון.

היו"ר א. אלטמן:

את סעיף קטן (ג) מחליטים לבטח כך: חולה ששחרר לבסיון לפי סעיף זה, ישאף המנהל הרפואי ששחררו לדרוש החזרתו לבית-החולים בכל עת.

ד. בצר:

היועץ המשפטי הסכים לכך שזה יהיה באישור הפסיכיאטר המחוזי. פסיכיאטר מחוזי הוא רופא, ואם החולה נכנס לבית-החולים לפי צו בית-משפט, לא בראה לי שדיוקא בנקודה זו מספיק אישור רק של פסיכיאטר מחוזי.

מר ח. כהן:

הנדהג במסדר המשפטים הוא כזה שאם הרופאים מבקשים רשות לשחרר אדם לבסיון או באופן זמני, תמיד אישרנו זאת באופן אוטומטי.

הייתי רוצה לשאול את הרופאים אם לא מוטב להכניס בסעיף 22(ד) שלא רק המנהל הרפואי יכול לדרוש החזרתו של החולה, אלא גם רופא אחר?

פרופ' ויניק:

כן.

היו"ר א. אלטמן:

אנחנו מקבלים את הצעתו של היועץ המשפטי בסעיף 22(ד).

מר ח. כהן:

אבקש לחזור לרגע לסעיף 9, ואני מציע להוסיף אחרי המלים, על קבלת חולה לבית-חולים את המלים, ועל שחרורו.

היו"ר א. אלטמן:

הצעה זו נתקבלה.

ס"ל

היו"ר א. אלטמן:

סעיף 25.

ד"ר רוזנטל:

בסעיף 25 (א) יש להוסיף גם "אפוסטרופוס על גוסו".

היו"ר א. אלטמן:

מעמיד הצעה זו להצבעה.

הוחלט: לקבל את התוספת.

היו"ר א. אלטמן:

סעיף 26.

ג.צ. הרמל:

איני מבין את הצורך בסעיף קטן (א) עם שתי פיסקות. זה מיותר לגמרי.

סר. ה. כהן:

לא בכל בית-חולים יש לחולים זכויות אלו, ולכן אנחנו רוצים שהזכויות היסודיות של החולה יישמרו.

היו"ר א. אלטמן:

הסעיף נשאר כמו שהוא.

סעיף 27.

סר. ה. כהן:

אני רוצה להציע פה נוסח יותר רחב: (א) אושפז חולה בבית-חולים שלא מרצונו החופשי, ואין אפוסטרופוס טבעי עליו, רואים את האפוסטרופוס הכללי כמנהל הבכסים של החולה כל עוד לא נתמנה על בכסיו אפוסטרופוס.

(ב) האפוסטרופוס הכללי רשאי לכנס את בכסי החולה, לקנות אחיזה ולהחזיק בהם, לעשות כל פעולות הנוגעות לבכסים שאינן סובלות דיחוי, לרבות סילוי התחייבויות, כספיות, וכן רשאי הוא לייצג את החולה בכל שם ומתן משפטי בענין בכסיו.

הדברים האלה אינם מוסיפים למעשה ולא כלום, אבל למען הבהיר את המצב גם האפוסטרופוס הכללי וגם החולה וקרוביו ידעו מה סמכויותיו.

ד"ר פלדמן:

אני מציע למחוק את המלים, בעל כורחו.

היו"ר א. אלטמן:

אני מעמיד את הסעיף להצבעה.

הוחלט: למחוק את המלים, בעל כורחו ולקבל את הצעת היועץ המשפטי.

היו"ר א. אלטמן:

נעבור לסעיף 28.

ד"ר רוזנטל:

בסעיף זה יש תוספת על פי בקשת הטסטרה. ההצעה היא להוסיף אחרי הסעיף את המשפט: "אך אין הוא פטור מהחובה לענות על שאלות שמציג לו מי שמוסמך לערוך חקירות על ביצוע עבירות".

ובשביל להקל על הרופאים אני רוצה להוסיף סעיף קטן (ב) האומר: "אין סעיף זה בא לאסור על רופא למסור ידיעות על מצבו של החולה לבני משפחתו ולידידיו".

היו"ר א. אלטמן:

אצביע הצעה זו.

הוחלט: לקבל את התיקונים בסעיף 28.

היו"ר א. אלטמן:

סעיף 29.

ג.צ. הרמל:

ישנם הרבה מקרים שהרופא קובע מחלה כזו ומבקש להכניס את החולה לבידוד מצבו. אם הוא יתן תעודה כזו - האם מגיע לו עונש של עשר שנים מאסר?

מ"י

סר ח. כהן: הכוונה היא כשלא עשה כלום כדי להיווכח שהחולה הוא באמת חולה, הסלים, כשלא נזכר אם הוא חולה או לא? הן בלתי מוצדקות. הכוונה היא אם לא עשה מאומה כדי להיווכח שהוא חולה, לכן צריך לומר: "רופא הנותן תעודה לצורך סעיף 2 או לצורך סעיף 22, זאת אומרת החזרתו של חולה לבית-חולים ששוחזר, כאשר הוא יודע כי האדם הנזכר אינו חולה או כשלא עשה מאומה כדי להיווכח אם הוא חולה או לא - דינו מאסר עשר שנים". אני מציע לקבל בנסח זה.

היו"ר א. אלטמן: אני מעמיד את ההצעה להצבעה.

הוחלט לקבל את הנוסח של היועץ המשפטי.

היו"ר א. אלטמן: בסעיפים 29(ב), 29(ג) ו-29(ד) אין הערות. נעבור לסעיף 30.

ד"ר רוזנטל: יש הוראות בדבר חולי נפש בחוק השירות הצבאי. כדי שלא יהיה צורך להפסיק בין החוק הזה והחוק הזה, ביקשו ממשרד הבטחון שלא יחולו עליהם סעיפים שונים של החוק הזה, והם מבקשים שהוראות הסעיפים 3, 6, 17 ו-22 לא יחולו על מי שהובא לדין על פי חוקים אלה.

סר ח. כהן: בית-דין צבאי נהג בפרוצדורה אחרת מאשר בית-משפט אזרחי. יש להם בת-חולים צבאיים משלהם, והם יכולים להאריך גם בקשר לחולי הרוח על דעת עצמם.

ד"ר פלדמן: עובדה היא שלכאן אין כל מוסדות משלו, זאת אומרת חולים שהלכו לבית-חולים יאושפזו בבתי-חולים שלנו. אינני יודע אם אנחנו יכולים לזאת על מה שכונה כאן.

סר ח. כהן: שם כתוב, סעיף 457 של חוק השיפוט הצבאי קובע: "אדם המרצה את עונשו בבית-סוהר צבאי או במחנה מעצר צבאי ושני רופאים מעידים כל יום יסוד להבטיח שדעתו לקויה, יועבר לבדיקה במוסד מתאים". איש הרופא העומד בראש אותו מוסד כי דעתו לקויה - יועבר למוסד לטיפול בחולי נפש או למקום מתאים אחר". סעיף 458 אומר: "אדם שהועבר למוסד לטיפול בחולי נפש או למקום אחר לפי סעיף 457, תחליט ועדה שנתמנתה כאמור בסעיף קטן (2) לאחד ששטעמו עיונה בחוות דעת סומחים, אם ירצה אותו אדם את יצירת עונשו או מקצתה".

(ב) הוועדה לענין סעיף זה התמנה על-ידי הרמטכ"ל ותהיה מורכבת משופט בית-הדין הצבאי העליון, רופא, ובא-כוח התובע הצבאי הראשי.

אלה הם הסעיפים המוצעים. חוץ מזה נשאר בתוקף סעיף אחד שהיה בחוקת הבריאות, סעיף 181, הוא הסעיף המסמיך את בית-הדין הצבאי למצוא אדם אך בלתי שפיל בדעתו, ואז הוא מועבר גם כן למוסד מתאים.

היו"ר א. אלטמן: אם אין ערו העדות נעבוד הלאה, לסעיף 31 גם כן אין העדות. בסעיף 32 גם כן. הסעיפים נשארים כמות שהם.

ז' טברסקי: בסעיף 16 מחקנו איזה דבר, ובכן מה גורל חולה המועמד לשחרור, איפה נשים זאת?

פרופ' הלפרין: ישנן תחנות להיבטינה רוחנית שנוסדו בשלוש הערים והן נפרדות למסיביאטור המחוזי, הם יראנו לחולים אלה.

סר ח. כהן: אני מזיע לחברת הכנסת טברסקי, ואם רצון הוועדה בכך אצא לכך שהוועדה הזאת תימסר מעל בטת הכנסת, שהמסלה עומדת להציע לכנסת הראשון של הכנסת השלישית חוק מיוחד

מ.י.

שמוכן כבר, חוק שבאמת יסדיר את שאלת החזקת קרובים, הורים, בנים, אחים, שאינם מסוגלים לכלכל את עצמם. זה יחול על אנשים חולי נפש. הוא חל לא רק על מזונותיהם אלא גם על ריפויים. החוק הזה הוא המקום המתאים להסדיר את הבעיה שחברת הכנסת טברסקי מעוררת אותה, ואני מבטיח שהצעת החוק הזו תובא בפני הכנסת.

היו"ר א. אלטמן: אני רוצה להודות בשם הוועדה לאורחינו הנכבדים, היועץ המשפטי ועוזריו, על העזרה שניתנה לנו לעבור על החוק ולהשתדל שיצא בצורה הטובה ביותר. בשבוע הבא נעבור על החוק המתוקן בקריאה אחרונה, ונצליח להעביר אותו עוד בכנסת הזאת.

הישיבה נעולה.

הישיבה נסתיימה בשעה 10.40.